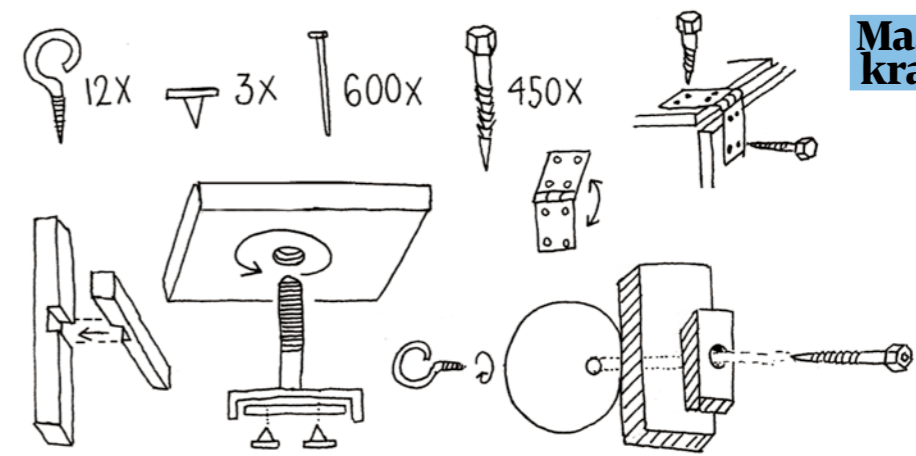

Handleiding bij het Maatschappelijk akkoord

Het Maatschappelijk akkoord is de basis voor deze handleiding. Welke acties zijn nodig om de afspraken effect te laten hebben? Zijn er voorbeelden van hoe we dat kunnen doen? Onderstaande lijst is een voorproefje. Een uitgebreide handleiding bij het akkoord voor een inclusieve, gezonde, eerlijke, innovatieve en initiatiefrijke stad vind je op het digitale platform ma.ak020.nl.

'Je moet de vraag 'what's in it for me' voor iedereen kunnen beantwoorden.'

'Het voortouw nemen om te laten zien dat het anders kan en moet, vraagt een lange adem.'

Onderdelen Maatschappelijk akkoord	Afspraken	Effect	Hoe dan? Acties	Voorbeelden uit de praktijk
Uitgangspunten	Het mandaat (= kunnen beslissen) in de stad zo lokaal mogelijk leggen.	In Amsterdam wordt volgens deze afspraak gewerkt zodat lokale initiatieven en hun gebiedsambtenaren hun werk optimaal kunnen doen.	Dit vraagt om een cultuurverandering. Stapsgewijs met hulp van het samenwerkingsinnovatieteam.	Onafhankelijke kandidaten gebiedscommissies. Deep democracy, loting, volksinitiatief, burgertop.
	Een samenwerkingsinnovatieteam waarin rollen, verantwoordelijkheden, procedures en bevoegdheden worden uitgewerkt.	Co-creatie en buurtzeggenschap volgens de afspraken uit het Maatschappelijk akkoord.	Gemengde beleidsteams rond stedelijke thema's met personen van binnen en buiten de ambtelijke organisatie.	Participatieparagraaf. Consentmethode Weteringbuurt. Customary law Peru.
Zeggenschap over middelen	De vrij besteedbare ruimte in de begroting wordt maatschappelijk aanbesteed, beginnend bij 1% van die ruimte.	10% van de vrij besteedbare ruimte in de begroting wordt maatschappelijk aanbesteed.	Bedrijven stimuleren bij social returnverplichting. Doelgroepen bepalen inzet social return mee.	De Beursvloer. Cap Gemini ontmoetingswandelingen Leidsche Rijn.
	10% van de (vrij besteedbare) gemeentebegroting wordt participatief begroot.	Maatschappelijke initiatieven komen tot bloei, ten gunste van de stad en haar bewoners.	Er wordt een maatschappelijk initiatievenfonds opgericht met bijdragen van relevante partners.	MAEX, Mensen maken Amsterdam
	Buurtbegroten wordt ingevoerd. Buurtbudgetten groeien naar half miljoen per buurt.	Buurtten hebben eigen budget om te verdelen voor investeringen in de wijk.	Ontwikkel openbare buurtbegrotingen met initiatieven samen. Leer van voorbeelden als Staalmanplein.	In 5 buurten al buurtbudgetten. Wijkconferentie Staalmanplein. Nepal: Build your village with your own budget.
Zeggenschap over publieke taken en vastgoed	Er komt een right to challenge (maatschappelijk initiatiefnemers/actieve bewoners nemen publieke taken over).	Coalities van ervaringsdeskundigen (bv informele zorg). De taak wordt beter en vaak goedkoper uitgevoerd omdat bewoners en lokale initiatieven het beste weten wat een buurt of groep nodig heeft.	Plan van Aanpak (wijkgerichte opdrachten, ondernemerschapsskills) voor en met maatschappelijk initiatiefnemers. Ambtenaren lopen stage bij bewonersinitiatieven en sociale ondernemingen.	Rattenplan Wildemanbuurt. Bermbeheer landelijk Noord. Plan van Aanpak armoedepreventie zzp-ers. Buurtgroenrechten. Coalitie Zorg.
	Er komt een right to bid (voorrang voor buurtplannen in leegstaand maatschappelijk vastgoed) en bij aanbestedingen gaan maatschappelijke en duurzame criteria zwaarder wegen.	Meer kansen voor lokale initiatieven. Maatschappelijk vastgoed is onderdeel van visie op de stad (Omgevingsvisie).	Vereveningsfonds ontwikkelbuurten (inkomsten gronduitgifte en uitgaven toekomstige gebiedsinvesterings). Gemeente-/bedrijfsvastgoed vermaatschappelijken door mee te kijken/lopen.	Zelfbeheer buurthuizen Noord. A-team afdeling Vastgoed adviseert buurthuizen. Rapsody in West (Kolenkitbuurt). Leegstandsoplossers (LOLA).
Zeggenschap bij (her)inrichting openbare ruimte	Er komt een right to plan (het recht van bewoners/maatschappelijk initiatiefnemers om ruimtelijke plannen zelf te initiëren).	Het (her)inrichten van de publieke ruimte is altijd een proces van interactief en participatief beleid.	De nieuwe Omgevingswet wordt toegepast volgens de principes van Community Benefits Agreement (plan krijgt geen goedkeuring bij te weinig draagvlak).	Hart voor de K-buurt. Frans Halsbuurt autoluw.
	Meer interactie tussen ambtelijke directies Sociaal en Ruimtelijk.	Verschillende invalshoeken versterken welzijn van de stad en haar bewoners.	Neem plek voor broedplaatsen/buurtinitiatieven mee in ontwerpfase nieuwe wijk.	Naar voorbeeld Amsterdamse Aanpak.

Eigenaarschap	Commons: Ondersteun commons met (juridisch) advies en samenwerking. Onderzoek en experimenteer met publiek-civiele partnerschappen in verschillende domeinen.	Burgercollectieven en commons voegen veel waarde toe aan de stad. Voor 2025 20 donut-deals waarin sociale en duurzame doelstellingen samenkomen.	20% van gemeentelijk klimaatfonds beschikbaar stellen voor een schaa sprong naar 8.000 initiatieven voor energietransitie. Experimenten lopen al.	Donut-deal Groene Hub Gaasperdam. Dorpsraad landelijk Noord. Commons Czaar Peterbuurt. Energiecoöperaties.
Doorlopend leren	<i>Doorlopend leren</i> versterken bij alle partners door erkenning van vakmanschap en kwalitatieve impact.	Er is een centraal online platform waar verbindingen, ervaringen en data worden bijgehouden en wat gebruikt wordt bij het maken van beleidsplannen.	Bruikbare open spending data, inzichtelijke budgetten per directie en transparantie verplichting voor initiatieven.	Nieuw Amsterdams Klimaat.
	Impactmeten: alternatieve manieren van verantwoording vaststellen (niet alleen financieel). Weten is meten.	Maatschappelijk effect van een initiatief op de omgeving is bekend en wordt gewaardeerd.	Maak leersysteem met publiek-private financiering. In leefbaarheidsmetingen OIS vraag opnemen over effect van maatschappelijk initiatief op buurt.	Bewonersacademie, Vrijwilligersacademie, Maak je Stad, Movisie, Nieuwe Wibaut 2.0.
Toegankelijkheid	Duidelijkere rollen en procedures. Betere vindbaarheid van informatie, netwerken, middelen en hulp.	Centraal platform à la Ma.ak020.nl is primaire informatiebron. Open data bij gemeente en initiatieven. Gebiedsteams en gebiedspools zijn samengevoegd.	Loket voor maatschappelijk initiatief, oliemannetjes. Uitbouwen digitaal platform Ma.ak020.	What works Scotland. Netwerk Amsterdamse Helden.
	Subsidiesystemen toegankelijker maken en inrichten op de doelgroepen: criteria van kwantitatief naar kwalitatief, gesprek i.p.v. vinklijst en videoverantwoording.	Subsidiesysteem is toegankelijker voor nieuwe groepen. Initiatieven hebben vast aanspreekpunt bij gemeente.	Subsidieaanvragen (o.a. Sociale Basis) laten beoordelen door ambtenaren, experts en peer-to-peer samen.	Subsidieregeling Duurzaamheid. Economy for the common good. Kijk mee! videoverantwoording.
Inclusiviteit	Inclusiviteit, o.a. in de Omgevingsvisie.	Iedereen krijgt de mogelijkheid om te participeren.	Inclusiviteitsparagraaf in beleidsplannen, naast participatieparagraaf.	Amsterdam spreekt 750x. Cultural Governance Code.
	Jongeren betrekken bij besluiten zoals gebiedsplannen en gemeentelijk beleid o.a. via pizzasessies met wethouders.	Jongeren kunnen meedoen, worden gehoord en erkend. 'Niet over ons maar met ons.'	Actief beleid om jongeren te betrekken bij besluitvorming. Lessen democratie en empathie op school.	Vreedzame wijk, Media labs, Kandidatenmarkt, Gangmakers, Kinderburgemeester, Theaterstraat.
Recht op ondersteuning en onderzoek	Recht op zelfgekozen ondersteuning onderdeel maken van subsidieaanvragen en right to challenge projecten.	Opgebouwde kennis en netwerk behouden voor groep of buurt. Versterken autonomie van initiatieven. Voorkomen van participatie burn-out.	Eerste Hulp Bij Initiatieven: ondersteuning voor startende maatschappelijke initiatieven.	LSA bewoners. Plein de Vlucht. Buurtinitiatieven spreekuur Zuidoost.
	Recht op zelfgekozen (contra) onderzoek bij beleidsplannen, o.a. openbare ruimte.	Versterken van mogelijkheid van initiatieven voor eigen tegenonderzoek naar impact van beleidsplannen en het recht om met alternatieven te komen.	Intensievere samenwerking gemeente en buurten met kennisinstellingen in de stad.	Had ingezet kunnen worden bij Biomassacentrale Diemen. Dijkversterking Durgerdam.
Amsterdamse Raad van State	De Amsterdamse Raad van State bestaat uit vertegenwoordigers van alle partners en ziet toe of de afspraken uit het Akkoord worden nageleefd, en zo ja, hoe.	De Raad van State geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de samenwerkende partijen om de afspraken uit het Akkoord verder te ontwikkelen.	Geef de Raad van State een status als die van de Ombudsman of de Rekenkamer.	Werkbanken Antwerpen. Tennessee Valley Authority (1930).

'We zetten ons naar hartenlust in voor de maatschappij maar zie ons dan alsjeblieft wel.'

'Wees met elkaar realistisch maar eis het onmogelijke.'